

Sanataide johdattaa lukemiseen

**Kirjastopedagogiikkaa myös vastahakoisten ja
tukea tarvitsevien lukijoiden innostamiseen**

Veera Kivijärvi, pedagoginen asiantuntija, Saavutettavuuskirjasto Celia
veera.kivijarvi@celia.fi

Lukemisen vaikeuksista

Tavallisimpia lukemista hankaloittavia vaikeuksia ovat mm.

- oppimisvaikeudet
- kehityksellinen kielihäiriö
- tarkkaavuuden ja keskittymisen vaikeudet
- nepsy-haasteet
- vammaisuus

Lukemisen vaikeudet ovat usein kasautuneita.

Kirjasto ei ole kaikille sama

Koetaanko kirjasto tavalliseksi ja arkiseksi asiaksi, vai onko kirjastokäynti oppilaalle ainutlaatuinen?

Kokemukseen kirjastosta voi vaikuttaa

- lapsen sosioekonominen tausta
- tuen tarpeet ja lukemisen vaikeudet
- pystyvyyskokemus omasta lukutaidosta

Kirjasto voi herättää tunteita

- Suhtautuminen kirjastoon ja kirjoihin voi olla kielteinen tai välinpitämätön, jos ei koe osallisuutta
- Puhe kirjoista kivoina tai kiinnostavina tuntuu oppilaille vieraalta ja ulkopuolelta sanellulta
- ➔ Koitetaan siksi vahvistaa osallisuuden kokemusta pedagogisilla menetelmillä!
- ➔ Osallisuuden kokemukseen ei riitä se, että on pääsy tilaan. Täytyy tulla nähdyksi.

Erilaisia kirjoja erilaisille lukijoille

- Celian kirjoista DaisyTriot ovat kaikkein parhaita apuvälineitä oppilaille, jotka tarvitsevat harjaantumista lukemisessa
- Lisäksi Celiasta saa koskettelukirjoja, äänikirjoja ja pistekirjoja
- Selkokielliset ja helppolukuiset kirjat

Hyvän kirjan ominaisuuksia

Tukea tarvitsevalle hyvän kirjan ominaisuudet voivat olla erilaisia kuin henkilölle, joka lukee sujuvasti

- Selkeä juoni
- Vähän tekstiä
- Selkeä kieli, ei liikaa tulkittavaa tai erikoista sanastoa
- Rajallinen määrä henkilöhahmoja
- Henkilöhahmojen selkeät keskinäiset suhteet
- Selkeä, tekstin sanomaa tukeva kuvitus

Sanataide sopii kaikille

- Sanataide on tarinoiden elämyksellistä käsittelemistä
- Sanataidetta voi tehdä kirjoittaen, piirtäen, kertoen, leikkien tai vaikka askarrellen
- Sanataide voi innostaa kirjojen käsittelyyn ja tuoda kirjan kokemiseen ja tulkintaan syvyyttä
- Osallisuuden näkökulma: kaikki eivät saa kirjoista elämyksiä itsekseen lukemalla, vaan kirjan tapahtumat on koettava itse tehden

Esimerkki: omat yökoululaiset

- Vinkkaa oppilaille Yökoulu ja salainen operaatio -kirja. Saatavilla DaisyTriona!
- Lukekaa yhdessä henkilöhaamuoluettelo
- Tehdään omat yökoululaiset! Ensin keskustellaan, minkälaisia ominaisuuksia yökoululaisella voisi olla
- Jaa jokaiselle paperi ja kyniä, anna selkeät ohjeet työskentelylle
- Esitellään yökoululaiset
- Tehtävää voi jatkotyöstää koulussa!

Sanataidetta toi-ryhmiin

- Saavutettavat kirjat ja sanataide sopivat hyvin toiminta-alueittaisessa opetuksessa opiskelevien kirjastovierailuille
- Esimerkiksi koskettelukirjojen selkeät juonet, hahmot ja tapahtumat voivat avata kirjallisuuden maailmaa painettua kirjaa enemmän
- Toi-sanataidetuokioissa moniaistisuus on avainsana: maut, tuoksut, tunteet, värit
- Kuten muussakin toi-opetuksessa, toistolla on iso merkitys

Käytännön vinkkejä

- Yhteistyö opettajan kanssa ja tuen tarpeiden selvittäminen etukäteen
- Selkeä pedagoginen sisältö selkeästi ohjeistettuna ja ohjattuna
- Valikoi kirjat ryhmän tarpeiden mukaan! Esimerkiksi kuvakirjat sopivat monen ikäisille
- Vaihtoehtoiset tehtävät: jos esimerkiksi kirjoitustaito on heikko, tarinan voi sanella
- Jos erityisen tuen ryhmän on hankala päästä kirjastoon, käy kouluvierailulla!

Tehdään osallistavaa kirjastotyötä!

Olisi upeaa nähdä entistä useamman kirjaston suunnittelevan ja toteuttavan tukea tarvitseville lapsille ja nuorille omia pedagogisia sisältöjä. Valmiita materiaaleja alkaa olla jo mukavasti tarjolla!

Tsekkaa esimerkiksi Celian vinkit: [Oppituntikokonaisuuksia kirjallisuuskasvatukseen - Celianet](#)

